

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana

T: 01 471 22 11
F: 01 471 29 78
E: glavna.pisarna@mors.si
www.mors.si

Številka: 604-19/2015-5 - DGZR
Datum: 05.06.2015

Na podlagi drugega odstavka 114. člena Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – UPB1, in 97/10) določam

PROGRAM
DOPOLNILNEGA USPOSABLJANJA PRIPADNIKOV REŠEVALNIH IN DRUGIH SLUŽB
TER ENOT ZA UKREPANJE OB JEDRSKI ALI RADIOLOŠKI NESREČI

KAZALO

A SPLOŠNI DEL	3
1 IME PROGRAMA	3
2 UTEMELJITEV PROGRAMA	3
3 CILJNA SKUPINA	3
4 CILJI PROGRAMA	3
5 TRAJANJE PROGRAMA	3
6 OBVEZNI NAČINI PREVERJANJA IN OCENJEVANJA ZNANJA.....	4
7 POGOJI ZA VKLJUČITEV V PROGRAM	4
8 POGOJI ZA NAPREDOVANJE V PROGRAMU	4
9 POGOJI ZA USPEŠNO DOKONČANJE PROGRAMA.....	4
10 KAJ UDELEŽENEC PRIDOBI S PROGRAMOM	4
11 ORGANIZACIJA IZOBRAŽEVANJA	4
12 POSEBNOSTI IZVEDBE.....	5
13 IZOBRAZBA, ZNANJE, VEŠČINE IN DELOVNE IZKUŠNJE, KI JIH MORAJO IMETI IZVAJALCI PROGRAMA	5
14 VIDEZ LISTINE	5
15 AVTORJI PROGRAMA IN KATALOGOV	5
B POSEBNI DEL	6
16 PREDMETNIK.....	6
17 KATALOG ZNANJA	8
18 KONČNA DOLOČBA	10

A SPLOŠNI DEL

1 IME PROGRAMA

Program dopolnilnega usposabljanja pripadnikov reševalnih in drugih služb ter enot za ukrepanje ob jedrski ali radiološki nesreči (v nadaljevanju program).

2 UTEMELJITEV PROGRAMA

Za ukrepanje ob jedrskih ali radioloških nesrečah so takoj po dogodku vključeni pripadniki različnih reševalnih in drugih služb ter enot. Enote in službe ter njihove naloge so določene z načrti zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči. Za uspešno opravljanje predvidenih nalog morajo biti reševalci in pripadniki drugih služb in enot primerno opremljeni in usposobljeni.

Gre za nov program usposabljanja, saj med trenutno programsko ponudbo ni ustreznega programa.

3 CILJNA SKUPINA

Usposabljanje po tem programu je namenjeno pripadnikom reševalnih in drugih služb ter enot, predvidenim za ukrepanje ob jedrski ali radiološki nesreči (enote Civilne zaščite, gasilske enote širšega pomena in druge prostovoljne gasilske enote, policija, enote nujne medicinske pomoči in glede na potrebe še druge enote in službe, na primer predstavniki podjetij za dobavo in distribucijo električne energije, zagotavljanje telefonskih povezav, komunale, vodovoda-kanalizacije itn.).

4 CILJI PROGRAMA

Splošni cilj programa je udeležence seznaniti z osnovnimi pojmi varstva pred sevanji, tako, da se bo zmanjšal njihov strah pred sevanjem, preprečil pretiran pogum in omogočilo ustrezno ravnanje ob radiološki ali jedrski nesreči.

Posebni cilji programa usposabljanja so:

- seznaniti z organizacijo in delovanjem sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v RS ter mednarodnim sodelovanjem na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami,
- seznaniti s fizikalnimi osnovami radioaktivnosti,
- seznaniti z varstvom pred sevanji,
- usposobiti za izvajanje zaščitnih ukrepov ob radiološki ali jedrski nesreči,
- usposobiti za izvajanje posebnih nalog ob radiološki ali jedrski nesreči.

5 TRAJANJE PROGRAMA

Usposabljanje po programu traja sedem pedagoških ur.

Število ur, namenjenih posameznim tematskim sklopom, je mogoče skladno s predvidenimi cilji in namenom usposabljanja prilagoditi glede na predznanje in napredek udeležencev med usposabljanjem.

6 OBVEZNI NAČINI PREVERJANJA IN OCENJEVANJA ZNANJA

Predavatelji preverjajo razumevanje snovi, znanje in usposobljenost udeležencev sproti med usposabljanjem. Ocenjevanje znanja ni predvideno.

7 POGOJI ZA VKLJUČITEV V PROGRAM

Pogoj za vključitev je opravljanje nalog v enotah, službah in organizacijah, določenih v načrtih zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči za ukrepanje ob jedrski ali radiološki nesreči.

8 POGOJI ZA NAPREDOVANJE V PROGRAMU

V programu niso predpisani pogoji za napredovanje.

9 POGOJI ZA USPEŠNO DOKONČANJE PROGRAMA

V programu niso predvideni posebni pogoji za njegovo dokončanje.

10 KAJ UDELEŽENEC PRIDOBI S PROGRAMOM

Udeleženec pridobi dodatno znanje za ukrepanje ob jedrski ali radiološki nesreči.

11 ORGANIZACIJA IZOBRAŽEVANJA

Nosilec usposabljanja je URSZR v sodelovanju z Upravo RS za jedrsko varnost (URSJV), ki v okviru svojih delovnih nalog zagotovi predavatelje (razen za prvi vsebinski sklop, to je predstavitev organizacije in delovanja sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v RS ter mednarodnega sodelovanja na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami) za izvajanje programa. Izvajalec je URSZR – Izobraževalni center za zaščito in reševanje RS (v nadaljevanju ICZR).

Usposabljanje se izvaja v obliki seminarja.

Glede števila udeležencev ni posebnih omejitev.

Pri usposabljanju naj predavatelji uporabljajo metode, oblike in sredstva za izobraževanje odraslih skladno s cilji programa.

Del teoretičnega usposabljanja se lahko izvede tudi z različnimi oblikami izobraževanja na daljavo, na primer z e-učilnico.

Predavatelji pripravijo v dogovoru z izvajalcem usposabljanja gradivo v ustrezni elektronski obliki.

Stroške usposabljanja krije Uprava RS za zaščito in reševanje.
Nadomestilo za plačo, potne stroške in stroške prehrane krije tisti, ki je udeleženca napotil na usposabljanje, ali udeleženec sam.

12 POSEBNOSTI IZVEDBE

Ni posebnosti pri izvedbi programa.

13 IZOBRAZBA, ZNANJE, VEŠČINE IN DELOVNE IZKUŠNJE, KI JIH MORAJO IMETI IZVAJALCI PROGRAMA

Predavatelji morajo imeti visoko strokovno izobrazbo.

14 VIDEZ LISTINE

Listina ima obliko potrdila, ki ga izda ICZR.

Udeleženec, ki se je udeležil usposabljanja po tem programu, dobi potrdilo o opravljenem programu (z imenom programa in datumom usposabljanja).

15 AVTORJI PROGRAMA IN KATALOGOV

Avtorji programa in katalogov:

- mag. Marjan Tkavc, Uprava RS za jedrsko varnost,
- mag. Božidar John Željko, Policija,
- Olga Andrejek, Uprava RS za zaščito in reševanje,
- Milan Dubravac, Uprava RS za zaščito in reševanje,
- Franja Turk Stojanovič, Uprava RS za zaščito in reševanje,
- Boštjan Črnič, Institut Jožef Stefan,
- dr. Nina Jug, Uprava RS za varstvo pred sevanji,
- Dragana Dujčić, Ministrstvo za zdravje,
- dr. Gregor Omahen, Zavod za varstvo pri delu, d.o.o,
- mag. Zdenka Krese, Uprava RS za zaščito in reševanje.

B POSEBNI DEL

16 PREDMETNIK

Zap. št.	Vsebine	Število pedagoških ur
1.	Organizacija in delovanje sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (VNDN) v RS ter mednarodno sodelovanje na področju VNDN: <ul style="list-style-type: none"> – organizacija in delovanje sistema VNDN v RS, – mednarodno sodelovanje Slovenije na področju VNDN (dvostransko, regionalno, EU, večstransko), – mehanizmi za usklajevanje reševalne in humanitarne pomoči – EU, OZN, Nato, – mednarodni standardi (INSARAG).	1
2.	Fizikalne osnove radioaktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> – radioaktivnost kot naravni pojav, – viri in razlike med sevanji, – radioaktivni razpad (alfa, beta, gama), – vrste elektromagnetnih sevanj, – osnovne količine in enote sevanja (aktivnost, doza in hitrost doze ter predpone), – vpliv ionizirajočega sevanja na živa bitja, – simptomi čezmernega sevanja pri ljudeh.	1
3.	Varstvo pred sevanji: <ul style="list-style-type: none"> – pojem zunanje in notranje obsevanje, – zaščita pred čezmerno obsevanostjo (čas, razdalja, ščit), – kontaminacija (pojem, vrste, zaščita pred kontaminacijo, ravnanje s kontaminirano osebo), – načini izpostavitve glede lastnosti sevanj, – osnove dekontaminacije (osebne, ljudi, predmetov, okolja), – uporaba osebne zaščitne opreme in osebne dozimetrije.	1
4.	Zaščitni ukrepi ob radiološki ali jedrski nesreči: <ul style="list-style-type: none"> – primeri radioloških in jedrskih nesreč (dobra in slaba praksa), – potek jedrske nesreče (poškodba goriva, izpust, prehod oblaka, sevanje zaradi useda ...), – načini zaznavanja radiološke nesreče (detekcija, oznake ...), – vrste in namen zaščitnih ukrepov (zaklanjanje, jodna profilaksa, evakuacija, sprejem in oskrba evakuiranih prebivalcev, zavarovanje območja, uporaba osebnih zaščitnih sredstev, oskrba poškodovanih in obsevanih oseb, nadzor območja in dekontaminacija ljudi in opreme), – prvi ukrepi na lokaciji ob radiološki nesreči, – način dela v sevalno ogroženih območjih (vstop/izstop, zaščita, dozimetrija ...).	2
5.	Izvajanje nalog, značilnih za pripadnike reševalnih služb in enot: <ul style="list-style-type: none"> – sprejem obvestila in zbiranje potrebnih podatkov,	2

	<ul style="list-style-type: none"> – ukrepanje ob nesreči (odhod na kraj dogodka, zavarovanje kraja, izvedba prvih ukrepov na kraju nesreče), – cone nevarnosti, – stopnje zaščite posredovalcev ob nesrečah z nevarnimi snovmi, – minimalni varnostni standardi za reševanje življenj ob radioloških nesrečah in stopnja zaščite. 	
	Skupaj:	7

17 KATALOG ZNANJA

Katalog znanja vsebuje ime predmeta oziroma vsebine, splošne cilje, predmetno specifične kompetence in operativne cilje. Operativni cilji določajo informativne in formativne cilje.

Predmet ali kompetenca	Informativni cilji (vsebina, teorije, modeli, strokovni standardi)	Formativni cilji (veščine, metode, postopki, koncepti, strategije)
Organizacija in delovanje sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (VNDN) v RS ter mednarodno sodelovanje na področju VNDN	Udeleženec: se seznanj z: – organizacijo in delovanjem sistema VNDN v RS, – mednarodnim sodelovanjem Slovenije na področju VNDN (dvostransko, regionalno, EU, večstransko), – mehanizmi za usklajevanje reševalne in humanitarne pomoči – EU, OZN, Nato, – mednarodnimi standardi (INSARAG);	Udeleženec: – sodeluje pri izvajanju nalog zaščite, reševanja in pomoči, – razume namen mednarodnega sodelovanja, – pozna dvostranske in večstranske sporazume na področju VNDN, – pozna vlogo EU in mednarodnih organizacij na področju VNDN, – pozna mednarodne standarde (INSARAG);
Fizikalne osnove radioaktivnosti	– ve, da je radioaktivnost naravni pojav, – pozna umetne vire, – spozna, da je naravno okolje največji vir sevanja, – razlikuje ionizirajoče sevanje od preostalih sevanj, – spozna radioaktivni razpad (alfa, beta, gama), – razume, da je gama sevanje le eno izmed elektromagnetnih sevanj, – loči alfa, beta in gama sevanje glede na prodornost, – razume razpolovni čas, – spozna osnovne količine in enote (aktivnost, doza in hitrost doze ter predpone), – spozna vpliv ionizirajočega sevanja na živa bitja, – pozna simptome čezmernega obsevanja pri ljudeh;	– prepozna simptome čezmernega obsevanja pri ljudeh;
Varstvo pred sevanji	– loči pojma zunanje in notranje obsevanje, – razume zaščito pred čezmerno obsevanostjo	– uporablja predpisano osebno zaščitno opremo, – pravilno uporablja osebno dozimetrijo,

	<p>(čas, razdalja, ščit),</p> <ul style="list-style-type: none"> - razume pojem kontaminacije, - loči med zunanjo in notranjo kontaminacijo ljudi, - pozna zaščito pred kontaminacijo, - razume različne načine izpostavitve glede na lastnosti sevanj, - pozna ukrepe pri ravnanju s kontaminirano osebo, - pozna osnove dekontaminacije (osebna, ljudi, predmeti, okolje), - zna uporabljati osebno zaščitno opremo, - zna uporabljati osebno dozimetrijo; 	<ul style="list-style-type: none"> - se pravilno vede v kontaminiranem okolju, - se zna dekontaminirati;
Zaščitni ukrepi ob radiološki ali jedrski nesreči	<ul style="list-style-type: none"> - se seznanijo s primeri radioloških in jedrskih nesreč (dobra in slaba praksa), - razume potek jedrske nesreče (poškodba goriva, izpust, prehod oblaka, sevanje zaradi useda ...), - razume mogoče načine zaznavanja radiološke nesreče (detekcija, oznake), - razume namen zaščitnih ukrepov ob radiološki ali jedrski nesreči, - pozna zaščitne ukrepe, s poudarkom na zavarovanju območja, zaklanjanju, evakuaciji in jodni profilaksi, - zna izvajati prve ukrepe na lokaciji ob radiološki nesreči, - pozna delo v sevalno ogroženih območjih (vstop/izstop, zaščita, dozimetrija itn.); 	<ul style="list-style-type: none"> - zna detektirati povišano sevanje (detekcija, oznake), - izvaja predpisane zaščitne ukrepe, s poudarkom na zavarovanju območja, zaklanjanju, evakuaciji in jodni profilaksi, - pravilno izvede prve ukrepe na lokaciji ob radiološki nesreči;
Izvajanje nalog, značilnih za pripadnike reševalnih služb in enot	<p>pozna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postopek izvajanja značilnih nalog, - tri cone nevarnosti, - stopnje zaščite posredovalcev ob nesrečah z nevarnimi snovmi, - minimalne varnostne standarde za reševanje 	<ul style="list-style-type: none"> - zna sprejeti obvestilo o nesreči in zbrati potrebne podatke, - zna napotiti na kraj dogodka potrebne enote, - zna zavarovati kraj nesreče.

	življenj ob radioloških nesrečah in stopnjo zaščite.	
--	--	--

18 KONČNA DOLOČBA

Ta program začne veljati z dnem podpisa.

Andreja Katič
ministrica